

linger, tror jeg ikke, jeg behøver at fordybe mig yderligere i Grundene dertil, idet jeg kan nøjes med at henvise til nogle Udtalelser, som jeg om samme Emne fremkom med under Finanslovens 1ste Behandling overfor det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), hvori jeg gav en efter min Mening meget fyldestgørende Fremstilling af de Grunde, jeg antog havde ført til, at Forslaget ikke i tidligere Samlinger havde kunnet naa at komme til Behandling.

Jeg tror nu ikke og har aldrig troet, at der derved var sket nogen som helst Skade. Jeg tror heller ikke, efter at have hørt den ærede Ordførers Tale i Dag, at der vilde være sket nogen som helst Skade, selv om vi ogsaa i denne Samling vare gaaede Glip af at høre den.

Naar jeg mener, at der ikke er sket nogen Skade ved, at dette Forslag ikke tidligere er blevet behandlet, saa er det, fordi efter min Mening den foreslaaede Kommission er saa ganske overordentlig overflødig.

Vi have jo i vor Grundlov den Bestemmelse, at det ved Lov skal bestemmes, hvorledes de nu bestaaende Len, Stamhuse og Fideikommisgodser kunne overgaa til fri Ejendom; og vi have paa det Partis Program, hvortil jeg hører, ogsaa denne Sag; og det er noget, der giver sig som en Selvfølge, at efter at det nuværende Ministerium, og jeg kan gerne sige det forrige Ministerium med, er kommet til Styret, har det været en af de Sager, som der skulde og maatte tages fat paa for at bringe den frem til Løsning. Imidlertid, det har jo ikke været den eneste Sag, der har presset sig paa, men en blandt mange andre Sager, og jeg tør sige, at jeg fra første Færd af har arbejdet meget stærkt paa denne Sag.

Ved blot et ydre Syn paa den paa-gældende Grundlovsparagraf kan man jo nok falde paa den Tanke: Ja, det er da ingen Sag at stille et saadant Lovforslag op, det er noget, som maa kunne gøres i en Haandevending, men naar man, saaledes som jeg har gjort, har søgt at arbejde sig ind i Sagen og i alle de Forhold, som staa i Forbindelse med den; f. Eks. gennemgaaet alle de Oprettelsesbreve, der er for Len, Stamhuse og Fideikommisgodser her i Landet, opdager man meget snart, at Sagen ikke er saa lige at løbe til.

Naturligvis, en let Maade vilde det være, som jo ogsaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Marott) nævnede, at

en tidligere Forslagsstiller havde foreslaaet, slet og ret at bringe et Lovforslag ind om, at man blot klipper Stamhusbaandet over, bringer et Lovforslag ind, som siger, at Len og Stamhuse tilhøre den nuværende Besidder til fri Ejendom; det vilde være saa overordentlig let. Men jeg har ikke kunnet mene, at det vilde være rigtigt at fremkomme med et Lovforslag af dette Indhold, idet det efter min Mening vilde paa enganske uforsvarlig Maade begunstige dem, der tilfældigvis i det Øjeblik, Loven traadte i Kraft, vare Besiddere og begunstige dem baade paa Statens Bekostning, men ogsaa navnlig paa alle deres Bekostning, som efter de gældende Bestemmelser ere arveberettigede til de paa-gældende Ejendomme.

En anden Maade, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne i alt Fald antydede — der var paa dette Omraade nogen Svingen i hans Foredrag — vilde være den at sige: Dette er ophævet, vi inddrage det i Statskassen og give det en anden Anvendelse. Den Vej mener jeg, at man slet ikke vilde kunne gaa, thi naar man undersøger hele denne Sag, viser det sig, at alle disse Ejendomme, som der er Tale om, under den ene eller den anden Form tilhøre de paagældende Slægter, saa længe der er arveberettigede tilbage.

Hvad Stamhusene angaar, er det jo en ganske ligefrem og klar Sag, idet et Stamhus jo er en ganske almindelig privat Ejendom, som ifølge en tidligere gældende Lovgivning har faaet en bestemt Arvefølge. Hvad Lenene angaar, da er Forholdet for de allerflestes Vedkommende det, at det er Ejendomme, som de paagældende, oprindelige Besiddere ejede som private Personer, det var deres private og fuldkomne Ejendom, som de ved Overenskomst med den regerende Konge have faaet omordnet til Len, saaledes at der gennem Lensbrevet er fastsat en bestemt Arvefølge indenfor deres Slægt og alene med det Forbehold, dels at de ved Tronskifte og ved Lensbesidderskifte skulle erlægge en Kendelse, og dels at Ejendommen, naar Slægten uddør, som Regel — det er ikke altid Tilfældet, men i Reglen er det saaledes — skal tilfalde Kongen, altsaa nu Staten.

Hvis man vilde søge uden videre at inddrage alle de Ejendomme, som jeg her har omtalt, i Statskassen, vilde det selvfølgelig møde den bestemteste Modstand fra de paagældende Besiddere, det behøver man ikke at tvivle paa; og der er heller ingen Tvivl om, at de ifølge Grundlovens